

na pravobřeží Lužnice k zaniklému kamennému mostu. Most původně spojoval pravý břeh řeky s latránem hradu Příběnice na břehu levém.

Hradní areál vykazuje na několika místech stopy pozdějších romantických úprav. Nejlépe dochované jsou dva pomníky v severozápadním ohybu a severní části příkopu předhradí (O), vystavěné na konci 19. století.

V předpolí hradu lze navštívit zaniklý lom (S). Těžební činnost v tomto prostoru je možné ztotožnit s výstavbou nejstarší fáze hradu, neboť zdejší světlý jemně zrnitý křemeno-živcový materiál byl využit při výstavbě bergfritu. V širším okolí se kromě *mohyl z období raného středověku nacházejí pozůstatky velmi dobře dochovaného pyrotechnologického zařízení – zaniklá pec (U), označená na tzv. druhém vojenském mapování z l. 1836–1852

popiskou *Kalk Ofen*, se zachovala v podobě výrazného mohylovitého útvaru. V jejím sousedství se nachází zaniklý lom, z něž byla získávána surovina k pálení vápna. [jhl]

Literatura: Vařeka 1993; Sedláček 1996; Durdík 2009; Hložek 2010; Hložek – Menšík 2010a, 2010b; Hložek 2011, 2012.

Navigační bod: N 49°23'34.45", E 14°33'23.39" (vstup od severozápadu).

Přístup: Z doporučeného místa parkování na východním okraji obce Řepeč v místní části Kášovice na východ k lesu a kolem mohylového pohřebiště (→Řepeč). Dále pokračovat po upravené lesní cestě a třetí výraznější odbočkou vpravo k hradu.

Rizika: Hradní komplex a jeho okolí jsou pokryty vysokým lesem; některé archeologické pozůstatky i hůře přístupnými křovinami a mladými náletovými dřevinami. Prostor vně hradního komplexu je zatím poměrně přehledný, probíhá zde však výsadba

nového lesního porostu, která může prostupnost časem ovlivnit. Předhradí, druhý i třetí příkop a hradní jádro jsou v důsledku hustých náletových porostů a křovin obtížně přístupné.

Okolí: [1] →Malšice (TA), zřícenina hradu Příběnice (0,3 km).

[2] Řepeč (TA), halštatská mohyla (T): N 49°23'39.98", E 14°33'21.01" (0,4 km).

[3] →Řepeč (TA), pravěký mohylník (1,9 km).

[4] Slavňovice (TA), hradiště Velišov: N 49°22'50.83", E 14°31'46.26" (2,4 km).

[5] Dražice u Tábora (TA), hradiště: N 49°24'26.90", E 14°35'36.38" (3,1 km).

[6] Dobronice u Bechyně (TA), mohylník: N 49°20'57.56", E 14°31'24.36" (5,4 km).

↖ Pomník vystavěný v ohybu příkopu, který odděluje předhradí od vnější opevněné plochy hradního komplexu. Foto Z. Kačerová, 2014.

↓ Zaniklý lom (S), z něž byl získáván materiál na výstavbu hradu. Foto J. Hložek, 2006.

SEPEKOV, okr. Písek, Jihočeský kraj

Pravěké mohylové pohřebiště

1600–500 př. Kr.

Význam: Jedno z nejzajímavějších pravěkých mohylových pohřebišť v jižních Čechách. Jeho současný stav ilustruje nešetrný způsob archeologického výzkumu v 19. a 20. století.

Historie: První soupis a mapu mohylových pohřebišť na Písecku a Tábořsku pořídil vášnivý amatérský archeolog J. K. *Hraše, který již v r. 1873 publikoval v *Památkách archeologických* mapu *mohylníků v okolí svého rodiště, Ratají u Bechyně. Jejich největší nakupení se nachází v povodí říčky Smutné: na severu leží Sepekov a na jihu pohřebiště v poloze v Hemerách (→Hvoždany u Bechyně). Na katastru Sepekova lze nalézt několik skupin *mohyl, z nichž největší se rozkládá v lese Chlum v trati Osičiny. Na druhém břehu Smutné leží ještě menší pohřebiště v poloze „Na Záchodě“ (dnes Na Vrších

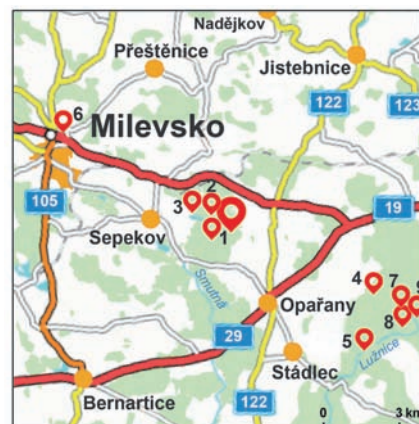
nad rybníkem Farka). Pozoruhodný je Hrašeho postřeh, že mohylníky na levém břehu Smutné se jeví bohatší než ty na břehu pravém.

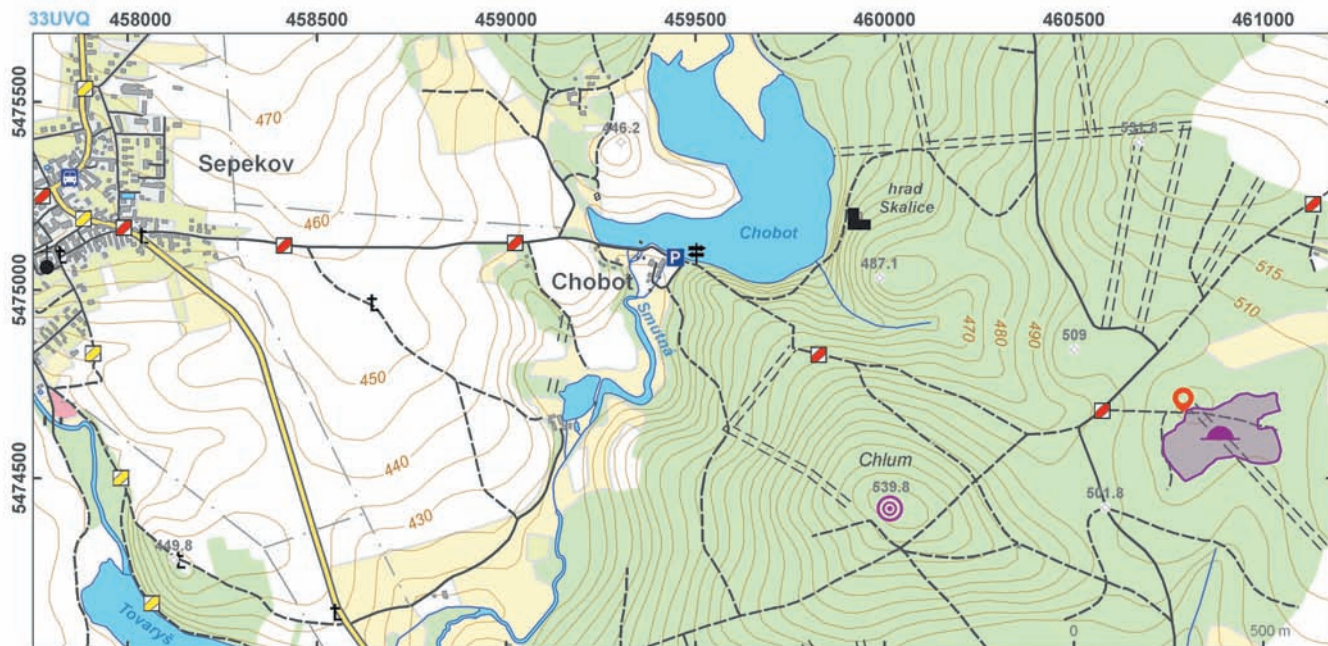
Většina mohylníků v regionu byla objevena a z velké části prokopána již v 19. století. Patrně první výkopy na popisovaném pohřebišti v Sepekově provedl ve 40. letech 19. století úředník milevského panství H. Princ. Později mohylník zkoumal právě J. K. Hraše a po něm v l. 1898–1899 J. L. *Píč, který využil skutečnosti, že se při těžbě dřeva mohyly ocitly na pasece a místní sedláci z nich těžili kámen. Píč v Sepekově rozebral dvacet mohyl a naše informace o mohylníku pocházejí především z jeho výzkumu; další *archeologický průzkum vedený podle dnešních vědeckých požadavků se zde doposud nekonal.

Zvyk majitelů pozemků likvidovat pohřební památky byl u nás

↑ Jedna z velkých mohyl pravěkého pohřebiště (č. 19). Foto Z. Kačerová, 2014.

□ Plán lokality podle Chvojka – Michálek 2011; upravil Č. Čišecký.

v 19. století značně rozšířený, právě tak jako malý zájem archeologů o uvedení prozkoumané plochy do původního stavu a pietní úpravu místa. Takový přístup trval donedávna a odrážel se v něm celkově malý zájem o historii a nízká úroveň státem iniciované památkové ochrany. Základně odlišný přístup převládá např. ve Skandinávii, kde první památkový zákon vešel v platnost už v 16. století, a kde se tak dodnes zachovaly desítky tisíc pravěkých mohyl.

Převážná část sepekovských mohyl patří do střední doby bronzové a doby halštatské, tedy do období, ve kterých bylo pohřbívání pod mohylami v jižních Čechách nejběžnější. Pouze u jedné mohyly lze doložit původ v mladší době bronzové. Pohřbívání v areálu tedy nebylo nepřetržité – v mladší a pozdní době bronzové se pohřbívalo buď na jiném

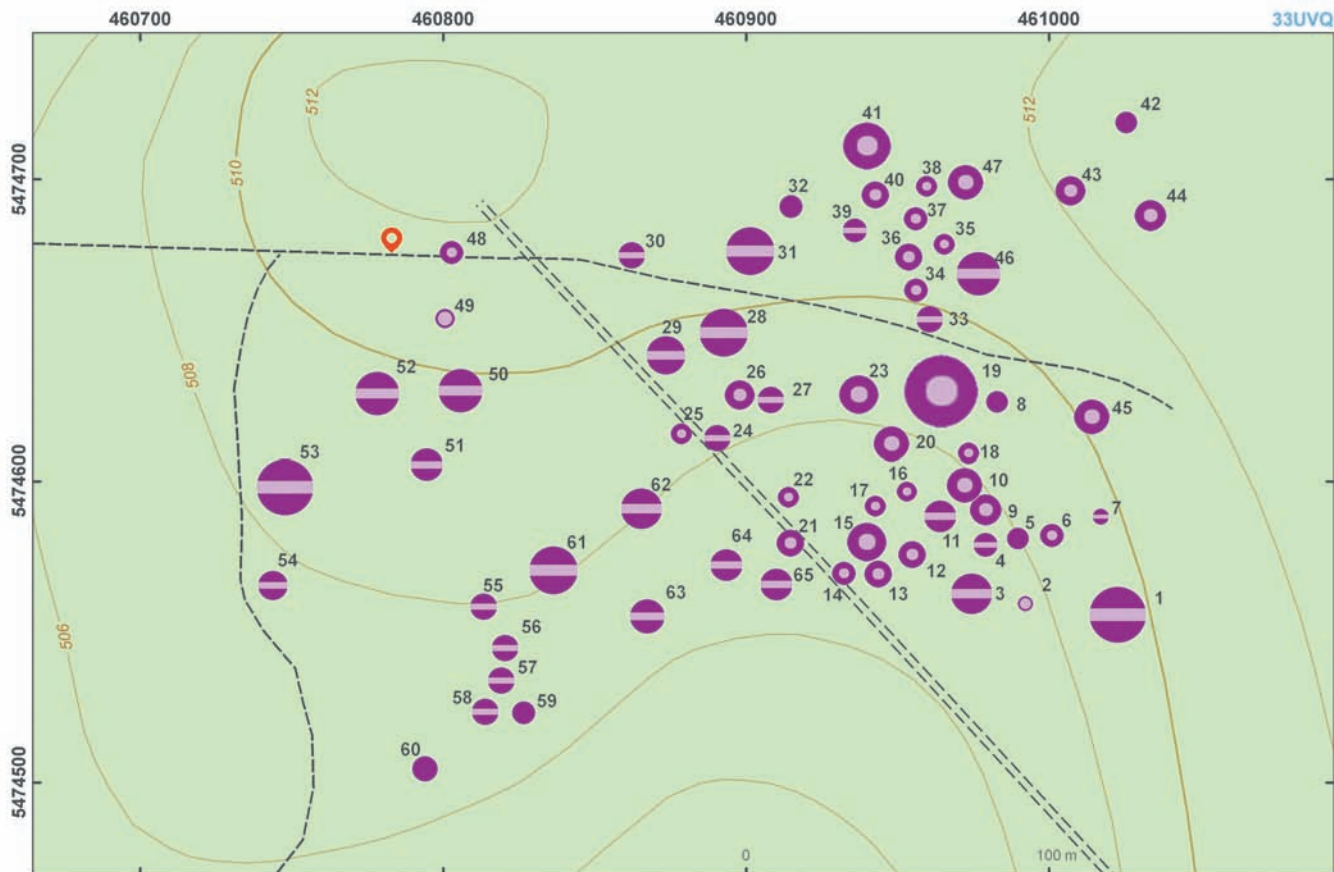
místě, nebo způsobem, který je obtížněji zachytitelný (např. formou žárovných pohřbů ukládaných v nádobách do plochých hrobů, jak tomu bylo v této době obvyklé v jiných částech našeho území).

Na základě souboru nálezů ze Sepekova, které jsou zachovány v různých muzeích, lze uvažovat o celkem slušném postavení pohřbených osob – svědčí o něm např. bronzová dýka s plnou litou rukojetí ze střední doby bronzové, zlatý spirálově stočený náramek z dvojitého drátu se smýčkovitě ukončenými konci, zlomek bronzového nákončí (kování) opasku, zlatý plíšek či zlatý prsten (který po jeho objevu údajně nosila choť milevského důchodního). Na bronzové jehlici vložené do nádoby jednoho z hrobů halštatského období se údajně dochovaly kousky hedvábné textilie.

Časté nálezy keramiky ze sídlištního odpadu v pláštích mohyl i v prostoru mezi nimi svědčí o tom, že pravěké mohylníky byly budovány v blízkosti sídlišť či přímo na místech, která byla jako sídliště užívána v předchozích obdobích.

Další informace o jihočeských mohylových pohřebištích jsou uváděny u hesel k lokalitám →Hvoždany u Bechyně, →Plav a →Řepeč.

Popis: Mohylník leží v nadmořské výšce kolem 500 m, na nízkém terénním hřbetu, tedy v krajinné poloze typické pro pravěká mohylová pohřebiště. Severní okraj mohylníku je dnes zarostlý hustou vegetací, ostatní mohyly se nacházejí ve vzrostlém lese a jsou dobře viditelné. V 19. století zde bylo dokumentováno 76 mohyl. Dnes jich lze najít 65, z nichž 30 je zcela prokopaných, rozvalených nebo

zničených a 30 porušených vkopem do středu mohyly; pouze 5 mohyl je ještě víceméně neporušených. Kvůli porušení mohyl při *archeologickém výzkumu, zejména středovými vkopy, dnes většina náspů vypadá jako malé sopečné krátery.

Mohyla č. **19** má impozantní rozměry 26 × 23 m a zachovanou výšku 2 m. Patří k největším mohylám v jižních Čechách vůbec; ve středu je ovšem prokopána. Průměry ostatních mohyl se pohybují od 5 do 16 m, několik větších mohyl je oválných (16 × 17, 15 × 18, resp. 19 × 18 m).

Zachovaná výška náspů kolísá od 0,3 do 1,6 m. K některým mohylám se dochoval popis z jejich výzkumu, ovšem je bohužel prakticky nemožné ztotožnit tyto informace s konkrétními pozůstatky náspů v terénu. Některé z nich skrývaly i několikanásobné pohřby. Např. v mohyle kopané v r. 1898 a označené číslem **1** stálo na úrovni terénu celkem pět kamenných kuželů, z nichž tři obsahovaly žárový pohřeb a dva byly prázdné. Mezery mezi kužely vyplňovala nasypaná hlína. Tato mohyla patřila k největším na lokalitě: měla průměr

19 m a výšku 2,5 m, přičemž horní část náspu byla propadlá.

Pozůstatky sídliště z katastru obce Sepekov leží podél toků Milévského a Držkrajovského potoka a říčky Smutné. Ve vzdálenosti asi 1 km od mohylníku je v poloze Chlum situováno malé *výšinné sídliště, doložené stopami osídlení na vrcholu kopce, který tvoří oválná plošina o rozměrech 35 × 25 m. Nálezy z tohoto sídliště nejspíše souvisejí s mohylníkem, i když patří mladší době bronzové, která je na pohřebišti zastoupena jen okrajově. [dd]

Archeologický atlas Čech

Vybrané památky od pravěku do 20. století

Archaeological Atlas of Bohemia

Selected sites from prehistory to the 20th century

Martin Kuna

a kolektiv:

Alžběta Danielisová, Dagmar Dreslerová, Jan Hasil,
Josef Hložek, Michaela Langová, Jan Mařík,
David Novák, Čeněk Číšecký, Zuzana Kačerová,
Eva Čepeláková, Judita Korteová, Dana Křivánková,
Petra Maříková Vlčková, Zdeněk Mazač, Jitka Říhová

Překlad resumé David J. Gaul

Revize překladu Zuzana Maritzová, Petra Maříková Vlčková

Vydal

Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i.,

Letenská 4, 118 01 Praha 1

a

Nakladatelství Academia, Středisko společných činností

AV ČR, v. v. i., Vodičkova 40, 110 00 Praha 1,

s podporou programu NAKI Ministerstva kultury ČR

Redakce neperiodických tisků

(Archeologický ústav AV ČR, Praha) Filip Laval

Fotografie na obálce Zuzana Kačerová

Logo AMČR Petr Kincl

Obálka, grafická úprava, sazba a zlom Zdeněk Mazač

Tisk Těšínská tiskárna, a.s.,

Štefánikova 1828/2, 737 01 Český Těšín

Vydání druhé, 2015

Ediční číslo 11779

ISBN 978-80-87365-82-3 (Archeologický ústav AV ČR, Praha)

ISBN 978-80-200-2526-5 (Academia)

Objednávky – Orders – Bestellungen:

Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i.,

Letenská 4, 118 01 Praha 1, Česká republika

Fax: +420 257532288, knihovna@arup.cas.cz

Knihu můžete zakoupit v síti knihkupectví Academia,

na www.academiaknihy.cz nebo v knihovně

Archeologického ústavu AV ČR v Praze.